

Donald Trump – inte så dålig som alla säger?

Svenska Dagbladet den 12 juni 2019

Den amerikanska huvudstaden Washington D C och dess östkustgranne New York utgör i många avseenden USA:s intellektuella centrum. Samtidigt är det en ekokammare där främst ett visst slags röster och åsikter hörs.

En av få amerikanska intellektuella som både geografiskt och mentalt befinner sig utanför denna "centrala zon" är författaren Victor Davis Hanson, som har disputerat i klassiska studier vid Stanford, forskat på det antika Grekland och av Sture Linnér beskrivits som en framstående krigshistoriker (SvD 29/11-04). Hanson är bofast på en familjegård i Kalifornien och kombinerar sin tid i akademien och sitt skrivande med att bruka sin mark. Denna konkreta förankring i myllan har bidragit till att ge honom andra perspektiv än de gängse, i en svensk kontext närmast påminnande om Thorbjörn Fälldins jordnära liberalkonservatism.

I sin senaste bok, "The case for Trump" (2019), försöker Hanson ge en mer nyanserad bild av Donald Trump än vad tongivande debattörer med sin bas på östkusten, både till vänster och till höger, hittills har gjort. Dessa har inte sällan beskrivit Trump som en katastrofal president och hävdat att hans överraskande valseger 2016 var ett utfall av rasism och ryska manipulationer.

Författaren har det, också i Sverige, högst ovanliga synsättet att det i stället fanns mer förståeliga orsaker till att Trump blev vald och att han under sin första tid som president, trots allt, har uppnått goda resultat.

Ett avgörande skäl till Trumps framgång, menar Victor Davis Hanson, var att han lyckades appellera till en väljargrupp som varken den etablerade vänstern eller högern i USA har kunnat, eller ens velat, stödja sig på i de senaste årens presidentval: den vita arbetarklassen i det avindustrialiserade mellanvästerns delstater.

Dessa väljares helhjärtade stöd för Trump har ofta nämnts i eftervalsanalyser, men kan, enligt Hanson, inte hänföras till någon sorts karaktärsbrist, såsom Hillary Clinton, högerkolumnisten David Brooks och många andra har påstått. Snarare var det just sådana vitt spridda och föraktfulla beskrivningar av den amerikanska arbetarklassen som dum och oupplyst som provocerade många av dess medlemmar till att rösta på Trump.

Trump dök upp på scenen, skriver Hanson, efter att ledande demokrater, republikaner och medier länge hade hävdat att förlusten av arbetstillfällen och driv i mellanvästern var en oföretagsam lokalbefolknings eget fel, och inte en smärtsam följd av det mest genomgripande ekonomiska och teknologiska skiftet sedan den industriella revolutionen. Oavsett om det var genuint menat eller inte, tog han parti för dem som hade gjorts fattigare av utvecklingen, och som också saknade tålamod med både vänsterns identitetspolitik och högerns stöd för öppna gränser (i syfte att anskaffa billig arbetskraft).

Trump uttryckte sin medkänsla med denna grupp och återbördade den till nationen med formuleringar som "våra arbetare". Men ännu viktigare var kanske att han slog tillbaka mot de politiker och journalister som hånade arbetarklassen med minst lika grova förolämpningar. I ett

redan förgiftat samtalsklimat, påpekar Hanson, torde Trumps burdusa sätt för vissa ha upplevts som en form av katharsis.

Men även om arbetarklassens väljare gav Trump en majoritet i elektorskollegiet utgjorde de bara en liten del av dem som röstade på Trump. Bland dessa fanns också en väsentlig andel av USA:s välutbildade och professionella klass, och även för dem kunde Trumps vanvördiga stil betraktas som en tillgång, menar Hanson.

Han tar upp det faktum att hjälten i både grekiska dramer och många western- och polisfilmer av Clint Eastwood-snitt, paradoxalt nog, ofta själv är moraliskt belastad. Men just denna brist på anständighet och respekt för lagen gör att han är den ende som kan ta itu med andra, värre skurkar och problem som det civiliserade samhällets regelryttare har bedömt vara "olösliga". Dessa figurer drivs av allt annat än nobla motiv, men besitter likväl förmågor som för en tid kan vara användbara för medborgarna.

Inför 2016 års val hade breda väljargrupper, anser Hanson, kommit att betrakta Trump just som en sådan användbar "fredlös", som kunde göra upp räkningen med politiska låsningar och status quo. Därför var många utanför arbetarklassen beredda att rösta på Trump, trots att de starkt ogillade honom som person.

Ur Hansons perspektiv har Trump lyckats med detta så pass väl att han, likt de flesta antihjältar som uppfyllt sitt behov, snart riskerar att jagas ur stan. Hanson lyfter fram tillväxten i den amerikanska ekonomin – som är urstark. När boken skrevs växte bruttonationalprodukten (förvisso inte ett oproblemiskt mått på välstånd) i årstakt med över 3 procent, vilket, enligt författaren, ansågs omöjligt under Barack Obamas tid vid makten. Fler amerikanska företag flyttar hem produktionen från utlandet och till och med i den stagnerande mellanvästern skapas nya jobb. Rekordmånga fattiga svarta och spansktalande amerikaner har också kommit i arbete, enligt Hanson genom att den illegala invandringen till USA från Mexiko kraftigt har minskat. Sammantaget är arbetslösheten och bidragsberoendet nu lägre än på decennier.

Utrikespolitiskt anser Hanson att Trumps insatser är mer svårbedömda, men att det åtminstone är värt att pröva att öppet konfrontera Kinas handelsfusk och Nordkoreas utveckling av kärnvapen snarare än att fortsätta att passivt tolerera sådana fientliga staters beteenden.

Huruvida detta är ett övertygande försvar för Donald Trump kan givetvis diskuteras. Själv anser jag att Victor Davis Hanson hade vunnit på att medge att Trump i vissa fall har fört upp viktiga frågor på dagordningen, men dragit för enkla slutsatser. Som den konservativa tänkaren Oren Cass påpekar i sin nya bok "The once and future worker" (2018), kan man exempelvis, utan att förespråka protektionism, ifrågasätta en handelspolitik som har givit amerikanska konsumenter billiga varor men tagit ifrån många stoltheten över att vara producenter.

Den stora styrkan med Hansons bok är dess förklaring till Trumps attraktion.

Den innehåller också lärdomar för svensk del om den potentiella följden av att etablerade politiker och debattörer avfärdar delar av befolkningen som inskränkt eller ignorerar allmänt upplevda samhällsproblem. Det är under sådana förhållanden som politikens desperados kan rida in.

Johan Wennström